

NGU-rapport nr. 88.086

GRUNNVANN

Temakart med beskrivelse

Vardø kommune

Finnmark

Rapport nr. 88.086	ISSN 0800-3416	Åpen/Forklartekst
<p>Tittel: Grunnvann Temakart med beskrivelse, Vardø kommune, Finnmark</p>		
Forfatter: Kari Sand	Oppdragsgiver: NGU/Finnmark fylke	
Fylke: Finnmark	Kommune: Vardø	
Kartbladnavn (M. 1:250 000) Vadsø	Kartbladnr. og -navn (M. 1:50 000)	
Forekomstens navn og koordinater:	Sidetall: 13 Kartbilag: 3	Pris: kr 115
Feltarbeid utført: Juli-sept. -87	Rapportdato: 27.04.88	Prosjektnr.: 1886.81.52 Seksjonssjef:
<p>Sammendrag:</p> <p>Det er utført en hydrogeologisk kartlegging i Vardø kommune. Det er relativt få muligheter for utnyttelse av grunnvann i løsmasser for kommunal vannforsyning. Det er muligheter for utnyttelse av grunnvann i fjell som vannforsyning til Smellror, Ytre Kiberg og Indre Kiberg.</p>		
Emneord	Hydrogeologi	Grunnvann
Løsmasser	Berggrunn	Sonderboringer
Vannanalyser	Kartlegging	Fagrappo

INNHOLD

Innledning	4
Kartleggingsmetodikk	4
Hydrogeologisk kartlegging	5
Grunnvann i fjell	5
Grunnvann i løsmasser	6
Konklusjon	7
Bakgrunnsmateriale	8

Vedlegg

Grunnvann i fjell - oversiktsskart	Vedlegg 1
Sonderboringer - profil	Vedlegg 2
Vannanalyser	Vedlegg 3
Registrerte borebrønner i fjell	Vedlegg 4
Om utnyttelse av grunnvann	Vedlegg 5
Temakart Grunnvann i fjell 1:250000	Vedlegg 6
Temakart Grunnvann 1:50000	
2535-IV Vardø	Vedlegg 7
2435-II Ekkerøy	Vedlegg 8

INNLEDNING

Regional kartlegging av grunnvannsressursene i Finnmark er et ledd i NGUs Finnmarksprogram. Formålet med denne undersøkelsen er å framstaffe data om muligheter for utnyttelse av grunnvann i fjell og løsmasser til bruk for fylkeskommunale og kommunale oversiktsplanleggere. I tillegg vil dette være en del av NGUs utvikling av kartleggingsmetodikk og kartproduksjon innen hydrogeologi.

Temakart grunnvann i målestokk 1:50000 gir bl.a. informasjon om grunnvannsforekomster i løsmasser. Disse avsetningene er klassifisert som gode, middels eller dårlige vanngivere. Sonderboringer, prøvepumpingar, produksjonsbrønner og geofysiske profiler er lokalisert og gitt egne referansenummer. I tillegg er større sprekker og forkastninger i berggrunnen registrert. Borebrønner i fjell med angivelse av dyp og kapasitet er lokalisert med referansenummer.

Temakart grunnvann i fjell i målestokk 1:250000 gir informasjon om berggrunnens vanngiverevne uttrykt i god, middels og dårlig. Vannmengdene er basert på 100 m dype borhull.

KARTLEGGINGSMETODIKK

Grunnvann i løsmasser

Kartleggingen utføres ved å plukke ut potensielle grunnvannsforekomster i prioriterte områder. Disse områdene er bestemt i samarbeid med kommunen. Sonderboringer utføres der mulighetene for grunnvannsuttag synes å være tilstede. Massene blir prøvetatt for kornfordelingsanalyser. Avsetningene testpumpes og grunnvannsforekomstenes kapasitet og kvalitet blir deretter vurdert.

Grunnvann i fjell

Mulighetene for grunnvann i fjell blir vurdert ut fra bergarts-type, oppsprekking og tidligere boreresultater. Sprekker og forkastninger blir registrert fra satellitt- og flyfoto og vurdert i felt.

HYDROGEOLOGISK KARTLEGGING

Norges geologiske undersøkelse (NGU) har utført en hydrogeologisk kartlegging i Vardø kommune. Undersøkelsen er utført i perioden juni-september 1987. Feltarbeidet er utført av T. Klemetsrud, E. Rohr-Torp og K. Sand.

Fra kommunens side ble enkelte områder prioritert. Mulighetene for grunnvann i fjell er imidlertid vurdert ved bebyggelse/vei i hele kommunen (vedlegg 1). Det er i tillegg foretatt undersøkelser om mulige grunnvannsuttak i egnete løsmasser ved Svartnes, Store Molvika og Kiberg. Sonderboringer som er utført i Vadsø kommune finnes i vedlegg 2. Vannanalyser fra kilder (oppkommer) er lagt ved som vedlegg 3.

GRUNNVANN I FJELL

Bergartene i Vardø kommune består hovedsakelig av sandsteiner, leirskifre og slamsteiner. Store områder er dekket av silt- og slamsteiner som er tette bergarter. Tidligere borer i disse bergartene viser alle kapasiteter under 500 l/time pr. borhull.

Bergartene ved Komagvær er tolket som dårlige vanngivere (mindre enn 500 l/time pr. borhull). Disse bergartene er i enkelte områder meget oppsprukket, noe som vil gi større vannmengder.

Borer mot større sprekke- og forkastningssoner vil ofte gi mer vann enn det rasteret på kartet tilsier (vedlegg 6). Lokalisering av borplasser for større vannforsyninger bør foretas av hydrogeologisk sakkyndig.

Ved bygging av Vardø-tunnelen ble det registrert en betydelig vannlekkasje (60-70 l/min) ved driving gjennom Bussesundforkastningen. Dette kan indikere at N/S-gående forkastninger muligens er gode vanngivere.

Smellror

Bergartene i dette området består av sandsteiner og siltsteiner. Det er trolig muligheter for utnyttelse av grunnvann i fjell i dette området. Det er flere markerte sprekesoner i området.

Ytre Kiberg

Mulighetene for bruk av grunnvann som vannforsyning til Ytre Kiberg er tilstede. Bergartene øst for Kibergselva er i hovedsak sandsteiner som er tolket som gode vanngivere (mer enn 2000 l/time pr borhull). Flere brønner i denne bergarten bør kunne forsyne Ytre Kiberg med grunnvann.

Indre Kiberg

Bergartene ved Indre Kiberg er slamsteiner som er tette bergarter og derved dårlige vanngivere (mindre enn 500 l/time pr borhull). Vannbehovet for Indre Kiberg er imidlertid ikke så stort, slik at det bør være muligheter for grunnvann som vannforsyning til dette stedet.

Komagvær

Tidligere undersøkelser har påvist borlokaliteter for grunnvann i fjell i dette området (Gaut & Klemetsrud 1985). Trollfjord-Komagelv forkastningen som deler Varangerhalvøya i to geologiske provinser har sitt forløp i Komagdalen. Nøyaktig plassering er ikke kjent, men denne bør ha et stort potensial som grunnvannsressurs.

GRUNNVANN I LØSMASSER

Avsetningene ved Molvika og Svartnes er undersøkt, men er tolket som dårlige vanngivere. Enkelte områder bør undersøkes mer detaljert med tanke på utnyttelse av grunnvann. De små elve/bekkeavsetningene langs kysten i kommunen har liten vannførende mektighet og kan trolig bare utnyttes til små vannforsyninger.

Kiberg

Det er små muligheter for grunnvannsuttak ved Kibergselva. Det er fjell i dagen flere steder i elva som indikerer grunne avsetninger.

Store Molvika

Området er undersøkt med tanke på grunnvannsforsyning til Ytre Kiberg. Geofysiske profiler og snitt i løsmassene (Neeb et al 1979) viser ugunstige massefordelinger med tanke på grunnvannsuttag.

Svartnes

Vardøs vannreservoar er en dam med vanninntak i Fjellelva. De kvalitetmessige og hygieniske forhold er lite tilfredsstillende med bl.a. mye sjøfugl på og omkring dammen.

Ved Svartnes er det tidligere utført geofysiske undersøkelser (Neeb et al 1979). Disse sammen med viste snitt i grustak og sonderboringer (Gaut & Klemetsrud 1985) indikerer dårlige forhold for grunnvannsutnyttelse. I midlertid bør elvesletten ved dagens vanninntak undersøkes nærmere. Massefordeling, grunnvannsspeil og dyp til fjell er interessante parametere i den forbindelse. Dersom disse massene viser seg lite egnede, kan dagens vannkvalitet forbedres ved kunstig grunnvannsinfiltrasjon.

Persfjorden

Det er mulig at denne avsetningen kan utnyttes som grunnvannsforsyning. Avsetningen er ikke nærmere undersøkt.

Komagvær

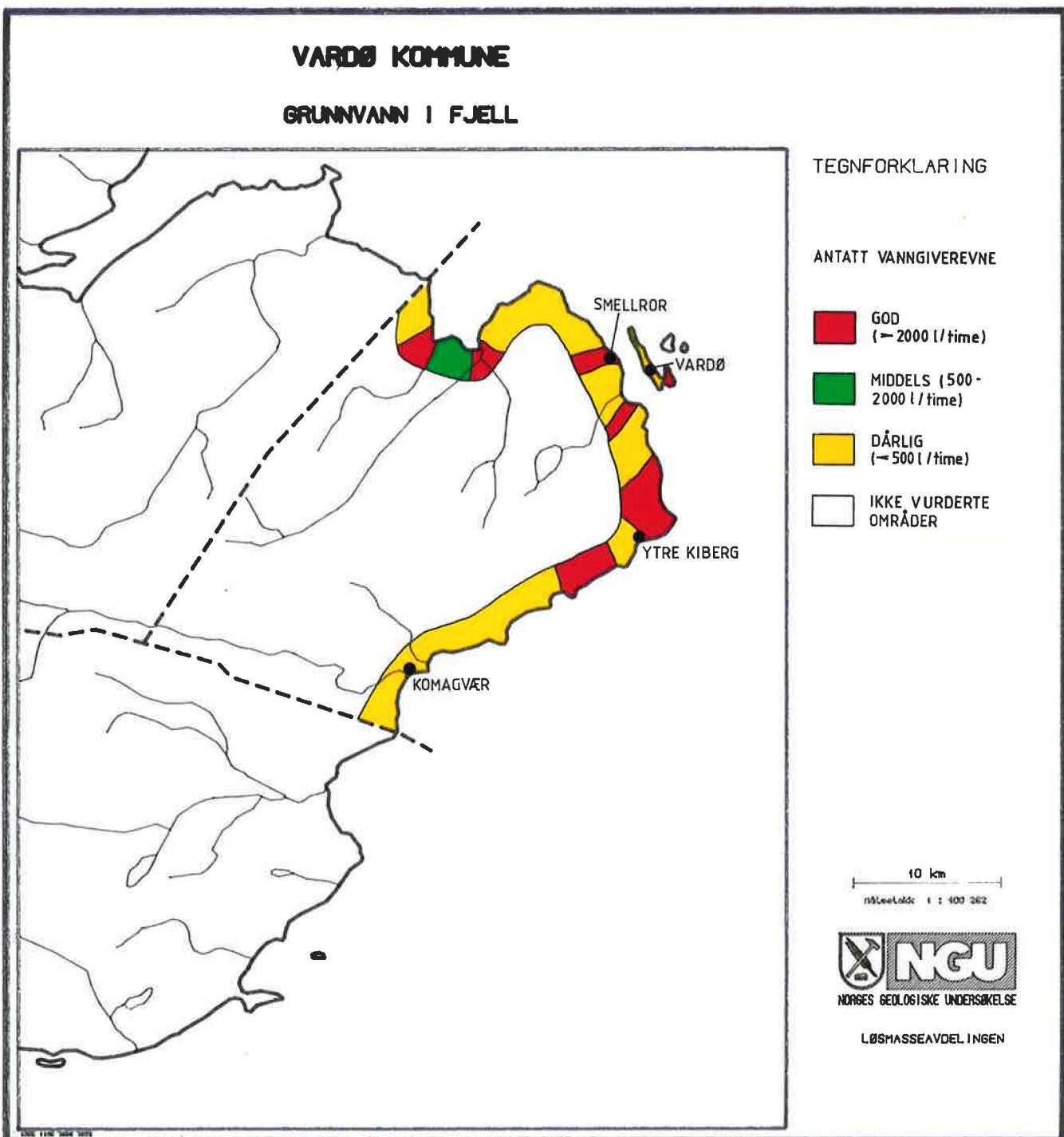
Tidligere undersøkelser har vist at massene langs Komagelva er lite egnede til grunnvannsutnyttelse (Gaut & Klemetsrud 1985).

KONKLUSJON

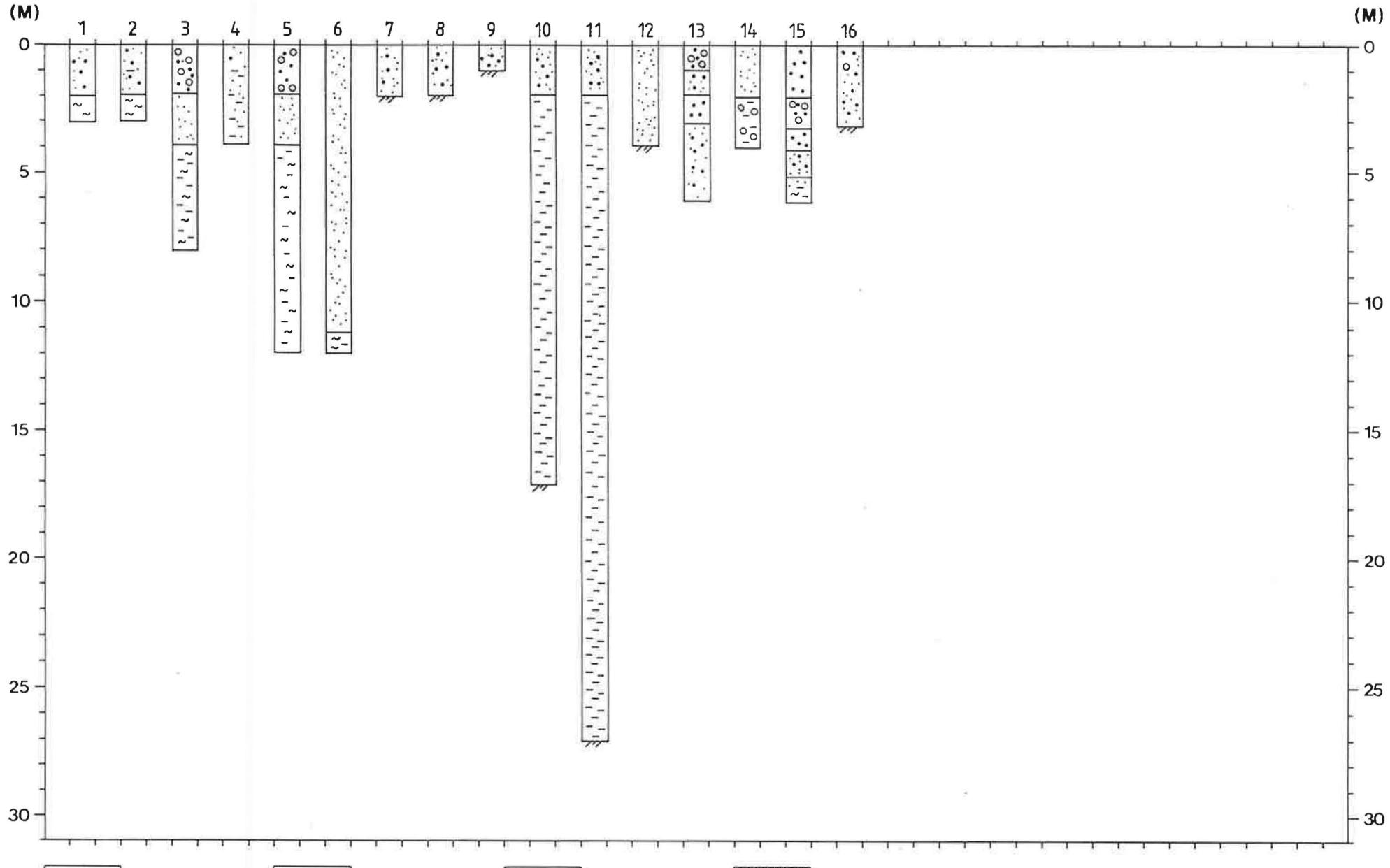
Det synes som om det er få muligheter for utnyttelse av grunnvann i løsmasser i kommunen. Det anbefales få utført en detaljert undersøkelse av løsmassene ved dagens vanninntak ved Svartnes. Det er trolig gode muligheter for utnyttelse av grunnvann i fjell som vannforsyning til Smellror og Ytre Kiberg. For Indre Kiberg burde det også være muligheter for vannforsyning fra grunnvann i fjell.

BAKGRUNNSMATERIALE

- Gaut, A. & Klemetsrud, T. 1985: Grunnvannsforsyning til Smellror og Komagvær. NGU-rapport 85.0090. 9 sider.
- Follestad, B.A.1980: Ekkerøy. Kvartärgeologisk kart 2435-II. M 1:50000. Norges geologiske undersøkelse.
- Neeb, P.R., Kræmer, R. & Wolden, K. 1979: Kvartärgeologisk kartlegging med sand og grusundersøkelser i Vardø kommune, Finnmark fylke. Råstoffundersøkelser i Nord-Norge. Oppdrag 1556/9A. 40 sider.
- Røe, S.L.1987: Ekkerøy. Berggrunsgeologisk kart 2435-II. M 1:50000. Foreløpig utgave. Norges geologiske undersøkelse.
- Siedlecka, A. 1984: Syltefjord. 2435-II Berggrunnskart. M 1:50000. Foreløpig utgave. Norges geologiske undersøkelse.
- Siedlecka, A. & Siedlecki, S. 1984: Vardø. 2535-IV Berggrunns-kart. M 1:50000. Foreløpig utgave. Norges geologiske undersøkelse.
- Siedlecki, S. 1980: Vadsø. Geologisk kart over Norge. Berggrunns-kart. M 1:250000. Norges geologiske undersøkelse.
- Tolgensbakk, J. & Sollid, J.L. 1980: Vardø. Kvartärgeologisk og geomorfologi. 2535-IV. Geografisk institutt. Universitetet i Oslo.

JORDPROFIL (SONDERBORINGER) MED NR. INNENFOR KARTBLAD: 2435 II EKKERØY

○ ○ ○ BLOKK

· · · GRUS

- - - SILT

▨ MORENE

▽ GRUNNVANNSSPEIL

○ ○ ○ STEIN

· · · SAND

~ ~ ~ LEIR

/// FJELL

━ FILTER I PRODUKSJONSBRØNN

VANNANALYSER

Fylke Finnmark Kart (M711) 2535 IV Vardø
 Kommune Vardø Prøvested Laukvika
 Kommunenummer UTM-koord 36W 42550 781140
 Fjellbrønn Løsmassebrønn Overflatevann Kilde
 Oppdragsnummer Analysert ved Vannlaboratoriet

Sett kryss i riktig ruta(r)

Ubehandlet ☒	Ubehandlet ☒	Ubehandlet ☐	
Filtrert i felt ☐ lab ☐	Filtrert i felt ☐ lab ☐	Filtrert i felt ☐ lab ☐	SIFFs krav
Surgjort i felt ☐ lab ☐	Surgjort i felt ☐ lab ☐	Surgjort i felt ☐ lab ☐	til kranvann *)

Brønn-nummer
 Brønndimensjon
 Filterlengde m
 Slissebredde mm
 Dato
 Erøvedyp m
 Vannføring l/min
 Rumpetid min
 Temperatur °C

1	2		
06.08.84	06.08.84		
			2-10

Surhetsgrad pH
 Spesifikk ledningsevne uMHO
 Alkalitet mmol/l

6,7	6,8		6,5-9,0
111,4	198		
3,25	4,05		0,6-1,0

Jern mg Fe/l
 Mangan mg Mn/l

0,115	< 0,01		< 0,2
< 0,01	< 0,01		< 0,1

Klorid mg Cl/l
 Sulfat mg SO₄/l
 Nitrat mg NO₃/l
 Nitritt mg NO₂/l
 Fluorid mg F/l
 Fosfat mg PO₄/l

20,2	31,1		< 200
9,5	29		< 100
			< 44
< 0,005	< 0,005		< 0,16
			< 1,5
'			

Natrium mg Na/l
 Kalium mg K/l
 Kalsium mg Ca/l
 Magnesium mg Mg/l

			< 20
3,2	5,2		< 25
			< 20

Aluminium mg Al/l

Kobber mg Cu/l
 Bly mg Pb/l
 Sink mg Zn/l

			< 0,3
			< 0,02
			< 0,3

Barium mg Ba/l
 Strontium mg Sr/l

			< 1,0

*) SIFF (1987): Kvalitetsnormer for drikkevann

REGISTRERTE BOREBRØNNER I FJELL

VARDØ KOMMUNE

REFERANSE- NUMMER	KARTBLAD	BORE- ÅR	BORE- DYP (m)	VANNFØRING (LITER/TIME) ETTER BORING	SPRENGNING
1	2535-IV Vardø	1970	70	1	
	2535-IV Vardø		46	200	
	2535-IV Vardø		52	180	
	2535-IV Vardø		65	20	

OM UTNYTTELSE AV GRUNNVANN

Grunnvann i løsmasser kan dekke store vannforsyninger (tettsteder), mens grunnvann i fjell benyttes til mindre boligkonsentrasjoner.

En rørbrønn i egnete løsmasser gir vanligvis like mye grunnvann pr minutt (500-3000 l/min) som en fjellbrønn gir pr time (500-2000 l/time)

Grunnvann i løsmasser forekommer i hulrom (porer) mellom partikler som løsmasseavsetningen er bygget opp av. I sand-og grusavsetninger er porene store og sammenhengende, og vann vil strømme gjennom avsetningen. I slike avsetninger er det gunstig å ta ut grunnvann. Rørbrønner i løsmasser gir ved riktig plassering store vannmengder (500-5000 l/min) og kan forsyne større fellesvannverk. Der det foreligger nok opplysninger, er avsetningene klassifisert etter vanngiverevn og egnethet som kilde til drikkevannsforsyning.

I Norge forekommer nyttbart grunnvann i fjell i sprekker og forkastninger. De gunstigste sprekene dannes i stive og harde bergarter som f.eks granitt, gneis og kvartsitt. I bløtere bergarter som f.eks fyllitt og skifer vil sprekene klemmes igjen mot dypet og inneholde lite vann. Grunnvann i fjell er velegnet til vannforsyning for små boligkonsentrasjoner. Vanlig ytelse i en borebrønn er mellom 100-5000 l/time. Pumpet mot et tilstrekkelig dimensjonert utjevningsbasseng, vil en borebrønn som yter 2500 l/time dekke vannbehovet for ca 120 personer ved et forbruk på 500 l/døgn/person.

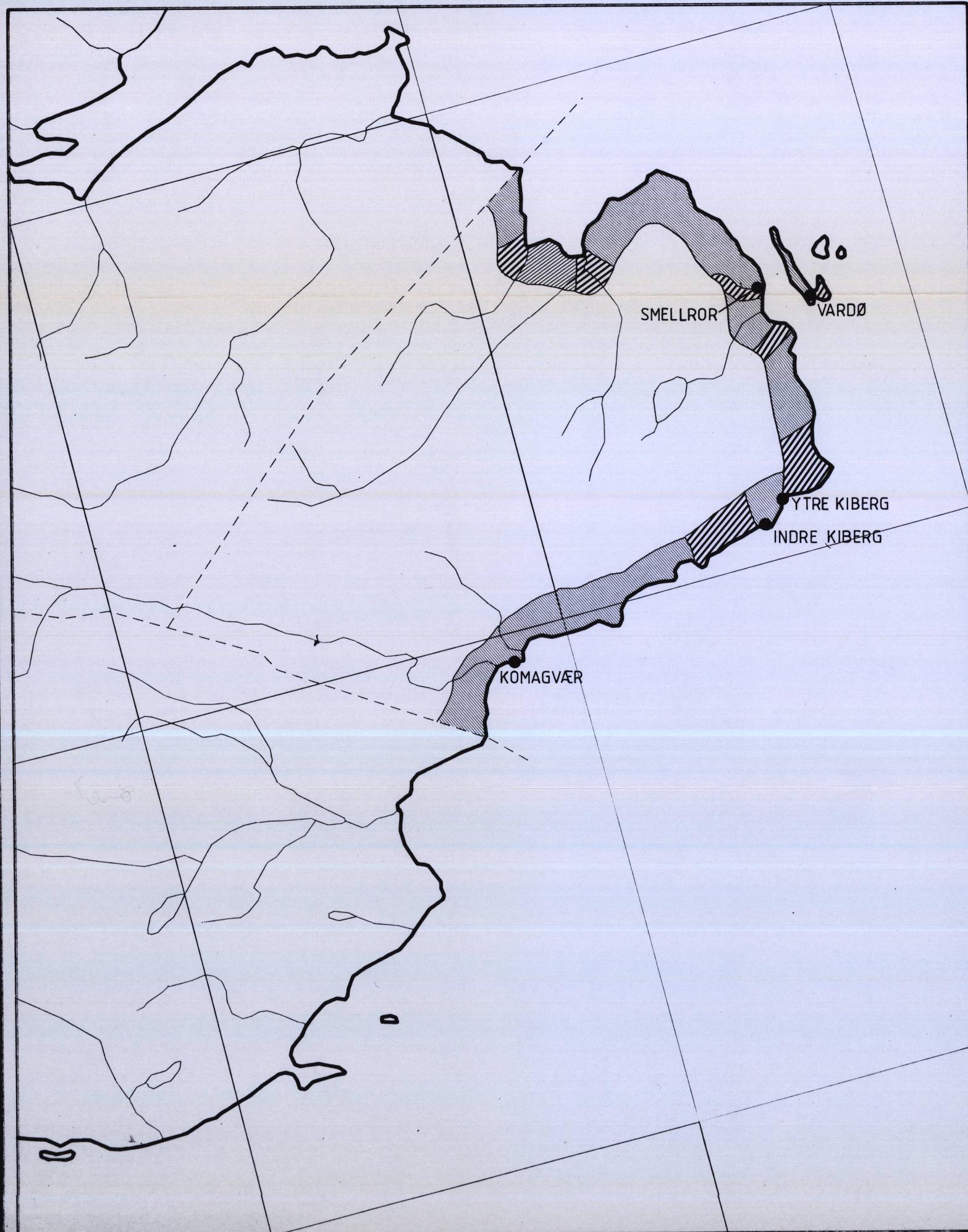
Generelle data om grunnvannsbrønner

Type	Vanlig dyp	Vanlig kapasitet	Antall personer som kan forsynes pr brønn
Rørbrønn i løsmasser	10-30	500-5000 (l/min)	1400-14400
Fjellbrønn	40-120	100-5000 (l/time)	0-240

Antall personer som kan forsynes pr brønn er beregnet utfra et forbruk 500 l/døgn/person.

VARDØ KOMMUNE

GRUNNVANN I FJELL

TEGNFORKLARING

ANTATT VANNGIVEREVI

GOD

MER ENN 2000 L/TIMI
Egnet for større bygning og konsentrasjoner

MIDDELS

500 - 2000 L/TIME
Egnet for mindre bygning og boligområder

DÅRLIG

MINDRE ENN 500 L/T
Egnet for hytter og enkelthus

IKKE VURDERTE OMråDI

ANNET

KOMMUNEGRENSE

10 km

Målestokk 1 : 250 000

NORGES GEOLISKE UNDERSØKELSE

LØSMASSEAVDELINGE

Referanse til kartet:
NU-RAPPORT NR 88.086
SEKSJON FOR HYDROGEOLOGI

VARDØ

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE

TEMAKART GRUNNVANN - 1:50.000

GRUNNVANN I FJELL

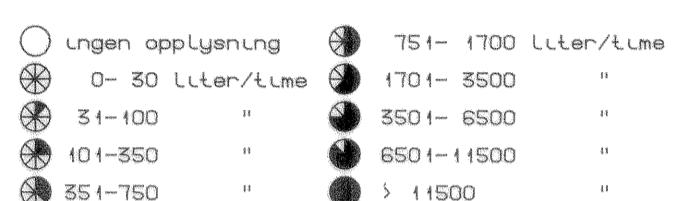
I Norge forekommer nytbart grunnvann i fjell i sprekker og forkastninger. De gunstigste sprekkenes danner i stive og harde bergarter som f.eks. granitt, gneis og kvartsitt. Blåtere bergarter som f.eks. fyllitt og skifer er vanligvis lite oppsprukket.

Grunnvann fra fjell er velegnet til vannforsyning bl.a i sprekkene. Vanlig ytelse i en borebrønn er ofte mellom 100 og 5000 liter/time. Pumpet mot et tilstrekkelig dimensjonert utjevningsmagasin vil en borebrønn som yter 2500 liter/time dekke vannbehovet for ca. 200 personer.

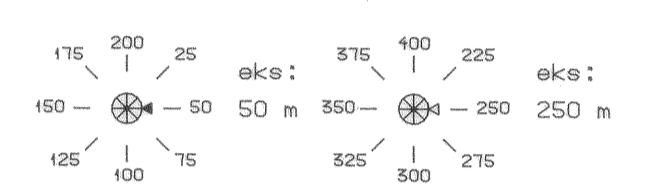
Borebrønner med kapasitet og dyp er angitt med fortrolende nummerering innen kartbladet. For mer detaljerte opplysninger henvises til NGUs hydrogeologiske arkiv.

Større sprekker og forkastninger er også angitt ettersom borer til disse ofte gir vesentlig mer vann enn borer i berggrunnen først.

BOREBRØNNER - VANNFØRING

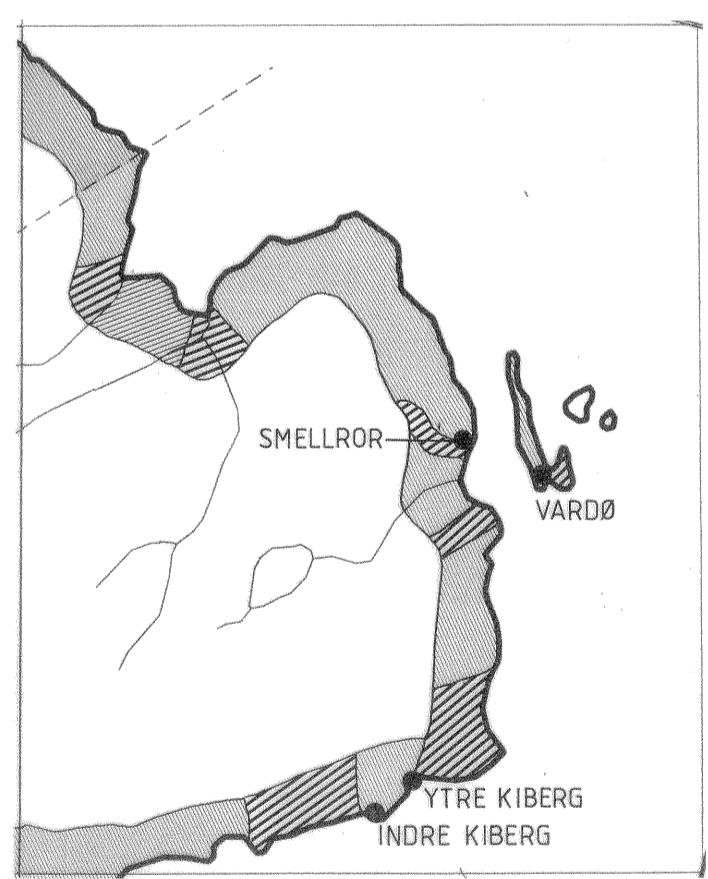
BOREBRØNNER - DYP

ANNET

- Større sprekker og forkastninger
- Kilde, eventuelt med kapasitetsangivelse i litter/time
- Tunnell
- Bergrom (gruve, kraftstasjon etc.)
- Geofysisk profil A-A'
- ★ Større forureningskjelder
- S Område med fare for salt grunnvann utenom kystsonen

ANTATT VANNGIVEREVNE I FJELL - M 1:250 000

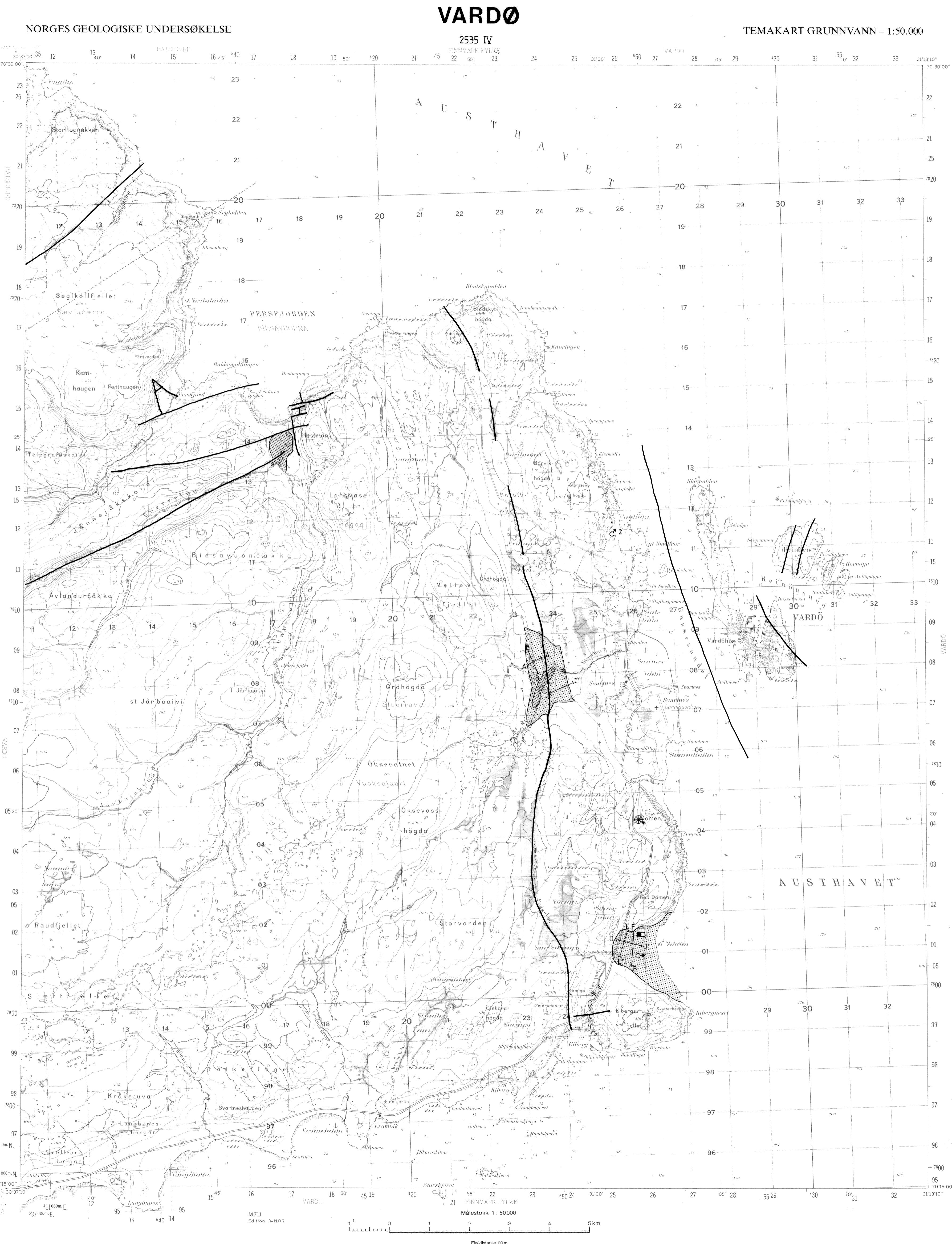
Merk! Kapasitetsangivelsen gjelder for borebrønner som er 10-100 m dype, og ikke for borer til vann i sprekker for større vannforsyninger. Denne vurderingen ber føres av hydrogeologisk sakkyndig.

GOD OVER 2000 LITTER/TIME
Egnet for større hytte- og boliggårder.

MIDDELS FRA 500 TIL 2000 LITTER/TIME
Egnet for mindre hytte- og boliggårder eller større gårdsbruk.

DÅRLIG UNDER 500 LITTER/TIME
Egnet for hytter, enkelthus eller små gårdsbruk.

For små vannforsyninger til f.eks. hytter kan også grave brennen være et alternativ.

GRUNNVANN I LØSMASSER

Grunnvann i løsmasser forekommer i hulrommene (porene) mellom de partikler løssettselvningene er bygget opp av. Der porene er store og sammenhengende, som i sand og grus, og der det strømmer vann gjennom avsetningen er forholdene gunstige for å få ut grunnvann. Rørbrønner i løsmasser gir ved riktig plassering store vannmengder (500-5000 L/min) og kan forsyne større fellesvannverk.

Der det foreligger nok opplysninger er avsetningene klassifisert etter vanngivere og egneheth som kildetil driftekavansforsyning. Skala og kriterier for klassifiseringen er gitt under.

Kartet viser også plasseringen av borer, brønner og geofysiske profill. Disse er gitt referanseummer, og de detaljerte resultatene fra undersøkelsene kan fås ved henvendelse NGU.

I tillegg til de avmerkede forekomstene, vil det i mange tilfeller ogsågrave brønner i moreneavsetninger kunne forsyne små enheter.

VANNGIVEREVNE

Klassifisering ut fra GEOLOGISKE kriterier:

- sedimentologi; konformitet, permeabilitet, porositet, tidsalder, vassdrag, infiltrasjonsforhold

Klassifiseringen er basert på sonderinger, testpumperinger, geofysiske undersøkelser og vurderingen i felt.

GOD God, sorterte sand- og grusforekomster med høy permeabilitet og porositet. Mektigheten av vannførende lag større enn 10 m.

MIDDELS Middels sorterte, finstoffholdige sand- og grusforekomster. Evt. god, sorterte lag med høy permeabilitet og porositet.

DÅRLIG Undersøkte forekomster som har gitt negativt resultat.

ØVRIGT Øvrige med mulig god eller middels vanngivere, men ikke tilstrekkelig undersøkt.

PUNKTDATA MED REFERANSENUMMER

- Sonderboring
- Undersøkelsesbrønn; 5/4", 2" eller 3" slisset eller ellers ren med sandspiss. Som oftest foreligger vannanalyser.
- Produsjonsbrønn. Som oftest foreligger vannanalyser.
- Åpent snitt med betydning for grunnvannsvurdering.

ANNET

- Kilde, eventuelt med kapasitetsangivelse i litter/time
- △ Fjellblothing med betydning for grunnvannsvurdering.

- Geofysisk profil
- ★ Større forureningskjelder

- S Område med fare for salt grunnvann utenom kystsonen

EGNEHET SOM KILDE TIL DRIFTEKAVANSFORSYNING VED DAGENS AREALBRUK

Klassifiseringen brukes for løsmasseforekomster med GOD eller MIDDLELS vanngivere. Den er basert på følgende områder:

- forureningsfjære (inkl. saltvann)
- arealdispesering
- avsetningens naturlige beskyttelse mot oversvømmelse/urørning
- vannkvalitet av avsetningene ved evt. etablering av vannverk

Denne delen produseres unntakset. I driftsplanleggingen skal avsetningene vurderes.

Førstesortert produksjonsbrønn i driftsplanleggingen.

- A GOD Ingen alvorlige arealkonflikter
- B MIDDLELS Moderate arealkonflikter
- C DÅRLIG Alvorlige arealkonflikter

DAGENS AREALBRUK

s - skog	b - bebyggelse
o - åpen fastmark	t - lettbygd strek
m - myr	d - dyrkad mark
v - vann	c - jernbane
f - frøltedbebyggelse	l - industri
g - grustak	o - campingplass

K - DÅRLIG VANNKVALITET

k

Eksempel: Bdv

Ut fra dagens arealbruk - dyrkad mark (d) og vann (v) - og den forureningsfjæren denne representerer, er forekomsten vurdert til ha en middels egneheth (B).

Referanse til kartet: SAND K. - 1988
VARDØ 2535-IV - Temakart grunnvann - M 1:50 000.
Norges geologiske undersøkelse.

NB! Alle kartsymbolene i tegnforklaringen er ikke nødvendigvis brukt på kartet.

